Het noodlot dat Sarnath ten deel viel

H. P. Lovecraft

H. P. Lovecraft – Het noodlot dat Sarnath ten deel viel
Eerst verschenen in 1919

Nederlandse vertaling:
Andreas van Woerkom
2018

Er is in het land Mnar een enorm stil meer dat door geen enkele stroom wordt gevoed en waaruit geen enkele stroom ontstaat. Tienduizend jaar geleden bevond zich aan de oever de machtige stad Sarnath, maar Sarnath bestaat niet meer.

Er wordt verteld dat in onheuglijke tijden, toen de wereld nog jong was, nog voor de mannen van Sarnath naar het land Mnar kwamen, er een andere stad aan het meer was, de grijze stenen stad Ib, die zo oud was als het meer zelf, en die werd bevolkt door de meest afzichtelijke wezens. Bijzonder vreemd en lelijk waren deze wezens, zoals de meeste wezens op een wereld zijn die nog maar grof gevormd is. Het is geschreven op de baksteencilinders van Kadatheron dat de wezens van Ib in tint zo groen waren als het meer en de nevels die erboven hangen, dat ze uitpuilende ogen, pruilende, slappe lippen en nieuwsgierige oren hadden, en dat ze geen stem hadden. Er staat ook geschreven dat ze op een zekere nacht neerdaalden vanaf de maan, gehuld in mist, en dat met hen zowel het meer als de grijze stenen stad Ib neerdaalden. Hoe dan ook, het is zeker dat zij een zeegroen beeld aanbaden dat was gebeeldhouwd naar de gelijkenis van Bokrug, de grote waterhagedis, waarvoor ze als gekken dansten als het halve maan was. En het staat geschreven in het papyrus van Ilarnek, dat zij op een dag vuur ontdekten en daarna vlammen ontstaken op vele ceremoniële gelegenheden. Maar er is niet veel geschreven over deze wezens, omdat ze in zeer oude tijden leefden, en de mens is jong en weet maar weinig van de zeer oude levende wezens.

Na vele eonen kwamen mannen naar het land Mnar, donker herdersvolk met hun schaapskudden, die de steden Thraa, Ilarnek en Kadatheron oprichtten langs de kronkelende rivier de Ai. En bepaalde stammen, die meer winterhard dan de rest waren, drongen door tot aan de rand van het meer en bouwden Sarnath op een plek waar edelmetalen in de aarde werden gevonden.

Niet ver van de grijze stad Ib werden door de zwervende stammen de eerste stenen van Sarnath gelegd, en zij verwonderden zich om de wezens van Ib. Maar hun verwondering was met haat gemengd, want zij dachten dat dergelijke wezens niet in de schemering zouden moeten dwalen over de wereld van mensen. Ze hielden ook niet van de vreemde sculpturen op de grijze monolieten van Ib, want die sculpturen waren verschrikkelijk en van grote oudheid. Waarom de wezens en de sculpturen zo lang in de wereld bleven hangen, zelfs tot aan de komst van de eerste mensen, niemand kan het vertellen, tenzij het was omdat het land Mnar erg stil is en ver verwijderd van de meeste andere landen van zowel de wakenden als de dromenden.

Naarmate de mannen van Sarnath meer van de wezens van Ib aanschouwden, groeide hun haat, en die werd niet minder omdat ze de wezens zwak vonden, en dat ze zacht als gelei waren als ze met stenen en speren en pijlen werden geraakt. Dus op een dag marcheerden de jonge krijgers, de slingers en de speerwerpers en de boogschutters op tegen Ib en ze doodden alle inwoners van de stad, en ze wierpen de zonderlinge lichamen in het meer met hun lange speren, omdat ze hen niet wilden aanraken. En omdat de grijze gebeeldhouwde monolieten van Ib hen niet aanstonden, wierpen ze deze ook in het meer, zich verwonderend over de grootsheid van de arbeid waarmee de stenen ooit van verre werden gebracht, zoals het geval moet zijn geweest, want er zijn gehele land Mnar of in de aangrenzende landen niet zulke stenen te vinden.

Aldus werd van de antieke stad Ib niets gespaard behalve het zeegroene afgodenbeeld dat naar de gelijkenis van Bokrug, de waterhagedis was gemaakt. Dit beeld namen de jonge krijgers mee naar Sarnath als een symbool van hun overwinning op de oude goden en de wezens van Ib, en als een teken van leiderschap in Mnar. Maar in de nacht nadat het in de tempel was geplaatst, moet er iets vreselijks gebeurd zijn, want er werden rare lichtjes gezien aan

de overkant van het meer, en 's morgens kwamen de mensen er achter dat het idool verdwenen was, en de hogepriester Taran-Ish lag dood op de grond, alsof hij door een onuitsprekelijke angst was overweldigd. En voordat hij stierf, had Taran-Ish op het altaar van chrysoliet gekrabbeld met grove, wankele strepen, en daar las men het woord NOODLOT.

Na Taran-Ish waren er nog vele andere hogepriesters in Sarnath, maar nooit was het zeegroene stenen beeld teruggevonden. En vele eeuwen kwamen en gingen waarin Sarnath buitengewoon bloeide, zodat alleen priesters en oude vrouwen zich herinnerden wat Taran-Ish op het altaar van chrysoliet had gekrabbeld. Tussen Sarnath en de stad Ilarnek ontstond een karavaanroute en de edele metalen van de aarde werden ingewisseld voor andere metalen en zeldzame stoffen en juwelen en boeken en gereedschappen voor handwerkslieden en alle dingen van luxe die bekend zijn bij de mensen die wonen langs de kronkelende rivier de Ai en verder. Dus Sarnath werd machtig, geleerd en mooi, en stuurde veroverende legers uit om de naburige steden te onderwerpen, en na verloop van tijd zaten daar op een troon in Sarnath de koningen van het hele land van Mnar en van vele aangrenzende landen.

Het stralende Sarnath was het wonder van de wereld en de trots van de hele mensheid. Haar muren waren van gepolijst, uit de woestijn gewonnen marmer, die zich 300 ellen in de hoogte en 75 ellen in de breedte uitstrekten, zodat wagens die over de top van de muren reden elkaar gemakkelijk zouden kunnen passeren. Voor de volle 500 stadia strekten de muren zich uit, de stad was alleen open aan de kant van het meer, waar een groene stenen zeewering de vloed tegenhield die zich vreemd genoeg één keer per jaar op het festival van de vernietiging van Ib voordeed. In Sarnath waren vijftig straten van het meer naar de poorten, en nog eens vijftig straten kruisten ze. De straten waren met onyx geplaveid, behalve de straten waar de paarden, kamelen en olifanten op liepen, die geplaveid waren met

graniet. En de poorten van Sarnath waren zo talrijk als de uiteinden van de straten, elk van brons, en geflankeerd door figuren van leeuwen en olifanten gebeeldhouwd uit een soort steen die niet langer bekend was onder de mensen. De huizen van Sarnath waren van geglazuurde baksteen en chalcedon, elk met zijn ommuurde tuin en kristallak. De huizen werden in een vreemde stijl gebouwd, want geen enkele andere stad had huizen zoals Sarnath, en reizigers uit Thraa en Ilarnek en Kadatheron verwonderden zich over de schitterende koepels waarmee zij werden overspannen.

Maar nog wonderbaarlijker waren de paleizen en de tempels en de tuinen die Zokkar, de oude koning, had gemaakt. Er waren veel paleizen, waarvan de minste mooier en grootser dan die in Thraa, Ilarnek of Kadatheron was. Zo hoog waren zij dat mensen binnenin zouden kunnen denken dat ze zich in de buitenlucht bevonden, maar als ze werden verlicht met fakkels in de olie van Dothur, werden hun muren uitgestrekte schilderijen van koningen en legers, van een schittering die tegelijkertijd inspirerend en bedwelmend was voor de toeschouwer. Ontelbaar waren de pijlers van de paleizen, allemaal van getint marmer, en voorzien van reliëfs van overtreffende schoonheid. En in de meeste paleizen waren de vloeren mozaïeken van beril en lapis lazuli en sardonyx en karbonkel en andere rijke materialen, die zo geschikt waren dat de toeschouwer zich had kunnen indenken over bedden te lopen van de zeldzaamste bloemen. En er waren eveneens fonteinen, die geurige wateren rondvoerden in aangename stralen die gearrangeerd waren met sluwe kunst. Verheven boven alle anderen was het paleis van de koningen van Mnar en van de aangrenzende landen. Op een paar gouden hurkende leeuwen rustte de troon, vele treden boven de glanzende vloer. En deze was vervaardigd uit één stuk ivoor, hoewel geen mens die leeft weet vanwaar zo'n enorm stuk had kunnen komen. In dat paleis waren ook veel galerijen en veel amfitheaters waar leeuwen en mannen en olifanten streden om het plezier van de koningen. Soms werden de amfitheaters overspoeld met water overgebracht vanuit

het meer in machtige aquaducten, en dan werden daadwerkelijke zeegevechten opgevoerd, of gevechten tussen zwemmers en dodelijke zeewezens.

Hoog en verbazingwekkend waren de zeventien torenachtige tempels van Sarnath, opgetrokken uit een heldere veelkleurige steen die nergens anders bekend was. Een volle duizend ellen hoog was de grootste onder hen, waarin de hogepriesters met een pracht omringd waren die niet onderdeed voor die van de koningen. Op de begane grond waren hallen zo uitgestrekt en prachtig als die van de paleizen, waar massa’s mensen zich verzamelde om Zo-Kalar, Tamash en Lobon te aanbidden, de belangrijkste goden van Sarnath, wier wierookomhulde heiligdommen waren als de tronen van monarchen. De iconen van Zo-Kalar, Tamash en Lobon waren niet zoals die van de andere goden, want zo levendig waren hun iconen dat men zou durven zweren dat de sierlijke gebaarde goden zelf op de ivoren tronen zaten. En aan het eind van ontelbare treden van glanzend zirkoon was de torenkamer, van waaruit de hogepriesters overdag uitkeken over de stad en de vlakten en het meer, en ‘s nachts op de cryptische maan en significante sterren en planeten, en hun weerspiegelingen in het meer. Hier werd de zeer geheime en oude ritus in gedaan ter verwerping van Bokrug, de waterhagedis, en hier rustte het altaar van chrysoliet dat de NOODLOT-krabbel van Taran-Ish droeg.

Ook de tuinen van Zokkar, de oude koning, waren prachtig. Deze tuinen lagen in het centrum van Sarnath, ze bedekten een grote ruimte en werden omringd door een hoge muur. En boven de tuinen torende een machtige koepel van glas uit, waardoorheen de zon scheen en de maan en sterren en planeten te zien waren wanneer het helder was, en waar prachtige beelden van de zon en de maan en sterren en planeten hingen wanneer de hemel niet helder was. In de zomer werden de tuinen gekoeld door frisse geurende briesjes, behendig bewogen door waaiers, en in de winter waren ze verhit met

verborgen vuren, zodat het in die tuinen altijd lente was. Er liepen kleine stroompjes over felle kiezelstenen die groene grasvelden en bloemenperken van vele tinten van elkaar splitsten, en de stroompjes werden overspannen door een veelheid van bruggen. Talrijk waren de watervallen, en zij spreidden het water uit in even zovele stroompjes. Over de beken en meren zwommen witte zwanen, terwijl het gezang van zeldzame in melodieuze harmonie was met het geluid van het stromende water. De groene oevers verrezen in geordende terrassen, hier en daar versierd met wijnranken en zoete bloesems, en zitplaatsen en banken van marmer en porfier. En er waren veel kleine heiligdommen en tempels waar men zou kunnen rusten of bidden tot kleine goden.

Elk jaar werd in Sarnath het feest van de vernietiging van Ib gevierd, op welk moment wijn, zang, dans en vrolijkheid van elke soort overvloedig was. Grote eer werd er dan betoond aan de veroveringen van degenen die de vreemde oude wezens hadden vernietigd, en de de herinnering aan die wezens en hun oudere goden werd bespot door dansers en luitspelers, en bekroond met rozen uit de tuinen van Zokkar. En de koningen keken uit over het meer en vervloekten de beenderen van de doden die eronder lagen. Aanvankelijk hielden de hogepriesters niet van deze festivals, want er waren onder hen vreemde verhalen over hoe het zeegroene icoon was verdwenen, en hoe Taran-Ish was gestorven aan angst en een waarschuwing had achtergelaten. En zij zeiden dat zij vanuit hun hoge toren soms lichten onder het wateroppervlak van het meer zagen. Maar zoveel jaren gingen voorbij zonder calamiteiten dat zelfs de priesters lachten en vloekten en zich bij de orgieën van de feestgangers aansloten. Inderdaad, hadden zij zelf niet, in hun hoge toren, vaak de zeer oude en geheime rite uitgevoerd ter verwerping van Bokrug, de waterhagedis? En Sarnath had duizend jaar van rijkdom en vreugde gekend, het was het wonder van de wereld en de trots van de gehele mensheid.

Prachtig boven al wat men zicht kan voorstellen was het feest van het duizendste jaar van de vernietiging van Ib. Een decennium lang was er al over gesproken in het land van Mnar, en toen het naderbij kwam, kwamen mannen op paarden, kamelen en olifanten uit Thraa, Ilarnek, en Kadatheron en uit alle steden van Mnar en de landen daarachter naar Sarnath. Voor de marmeren muren op de waren op de nacht van het feest de paviljoenen van prinsen en de tenten van reizigers opgetrokken, en de hele kust weerklonk van het gezang van gelukkige feestgangers. In zijn bankethal leunde Nargis-Hei, de koning, achterover, dronken van oude wijn uit de gewelven van het veroverde Pnath en omringd door feestende knapen en haastende slaven. Er werden veel vreemde delicatessen op dat feest gegeten, pauwen van de eilanden van Nariel in de Midden Oceaan, jonge geiten uit de verre heuvels van Implan, hielen van kamelen uit de Bnazic woestijn, noten en kruiden uit de bossen van Cydathria en heerlijk golfgewassen Mtal opgelost in azijn uit Thraa. Van sauzen was er een onnoemelijk aantal, voorbereid door de meest subtiele koks in heel Mnar, en geschikt voor het gehemelte van elke gast. Maar de meest gewaardeerde van alle soorten waren de grote vissen uit het meer, elk van een enorme omvang, en geserveerd op gouden schotels bezet met robijnen en diamanten.

Terwijl de koning en zijn edelen feestvierden in het paleis, en de kroningsschotel bekeken terwijl deze op gouden schotels op hen wachtte, feestten anderen elders. In de toren van de grote tempel hielden de priesters de eredienst en in paviljoens buiten de muren feestten de vorsten van naburige landen uitbundig. En het was de hogepriester Gnai-Kah die voor het eerst de schaduwen zag die te zien waren onder de wassende maan in het meer, en de verdoemelijke groene nevels die ontstonden uit het meer om de maan te ontmoeten en de torens en de koepels van het gedoemde Sarnath te verbergen in een sinistere waas. Daarna zagen degenen in de torens en onder de muren vreemde lichten op het water, en zij zagen dat de grijze rots Akurion, die gewoonlijk hoog boven het

water in de buurt van de kust stond, bijna was ondergedompeld. En de angst groeide vaag en toch snel, zodat de vorsten van Ilarnek en van het verre Rokol neervielen en hun tenten en paviljoens opvouwden en vertrokken naar de rivier de Ai, hoewel ze de reden voor hun vertrek nauwelijks kenden.

Toen, dicht bij het uur van middernacht, barstten alle bronzen poorten van Sarnath open en stormde een waanzinnige menigte die zwart was geworden de vlakte op, zodat alle bezoekende vorsten en reizigers met angst wegvluchtten. Want op de gezichten van deze menigte was een gekte getekend die geboren was uit ondraaglijke afschuw, en waar zij over spraken was zo verschrikkelijk dat geen luisteraar wachtte op het bewijs voor het gezegde. In de feestzaal van de koning schreeuwden mannen wiens ogen verwilderd waren over de angst van het schouwspel, en door de ramen werden niet meer de vormen gezien van Nargis-Hei en zijn edelen en slaven, maar een horde van onbeschrijfelijke groene stemloze dingen met uitpuilende ogen, pruilende, slappe lippen, en nieuwsgierige oren, dingen die vreselijk dansten, met in hun poten gouden schalen met robijnen en glinsterende diamanten. En de vorsten en reizigers vluchtten uit de gedoemde stad Sarnath op paarden, kamelen en olifanten, zij keken opnieuw naar het door nevel omhulde meer en zagen dat de grijze rots Akurion volledig ondergedompeld was.

Door het hele land van Mnar en de aangrenzende landen verspreidden de verhalen van hen die gevlucht waren uit Sarnath, en de karavanen zochten die vervloekte stad en zijn edele metalen niet meer op. Het duurde lang voordat er ook maar een enkele reiziger weer richting de stad ging, en zelfs dan gingen alleen de meest dappere reizigers en avontuurlijke jonge mannen vanuit het verre Falona op pad om de reis te maken, avontuurlijke jonge mannen met geel haar en blauwe ogen, die niet van hetzelfde volk zijn als de mannen van Mnar. Deze mannen gingen inderdaad naar het meer om Sarnath te bekijken, maar hoewel ze het enorme stille meer zelf

vonden, en de grijze rots Akurion die er hoog boven in de buurt van de kust oprijst, zij aanschouwden niet het wonder van de wereld en de trots van de hele mensheid. Waar eens hoge muren van 300 ellen en torens die nog hoger waren verrezen, strekte zich nu alleen de moerassige kust uit, en waar eens vijftig miljoen mensen hadden gewoond kroop nu alleen de verfoeilijke groene waterhagedis. Zelfs van de mijnen van edele metalen was geen spoor overgebleven, want het NOODLOT had Sarnath bezocht.

Maar half begraven in de biezen werd een nieuwsgierig groen idool van steen gezien, een buitengewoon oud idool bedekt met zeewier en gebeiteld naar de gelijkenis van Bokrug, de grote waterhagedis. En dat idool, verankerd in de hoge tempel van Ilarnek, werd vervolgens aanbeden onder de maan door het hele land van Mnar.